

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.

До поверхневих вод Миколаївської області відносяться річки – Південний Буг з притоками, Інгул та Інгулець; Інгулецький канал, а також усі водосховища та ставки на цій території.

Екологічний стан переважної більшості річок Миколаївської області дуже складний. У поверхневі водні об'єкти щорічно скидаються десятки мільйонів тонн забруднювальних речовин. Серед них нафтопродукти, біогенні речовини, феноли, отрутохімікати, солі важких металів. Головні джерела забруднення пов'язані з промисловістю – скиди стічних вод, комунальним господарством та сільським господарством. Одними з найбільш забруднених річок України вважаються Інгулець у районі міста Кривий Ріг та Південний Буг у районі міст Вінниця і Первомайськ. Більш забрудненою є лише р. Сіверський Донець.

Складні екологічні умови склалися на малих річках Миколаївської області, в основному це притоки Південного Бугу, Інгулу, Інгульця. Під впливом нераціональної антропогенної діяльності зменшилася водність малих рік, вони замулюються, частина з них пересихає, зникає. Малі річки значно забруднені, зменшились їх біоресурси.

Серед річок краю найбільше господарське значення має Південний Буг. Його води широко використовуються для централізованого та неорганізованого питного водопостачання багатьох населених пунктів, розміщених по його берегах також для цілей гідроенергетики (Первомайська, Мигіївська, Костянтинівська гідроелектростанції), зрошування, водного транспорту (судноплавство). Найбільші водопроводи побудовані в містах Хмельницькому, Вінниці, Первомайську, Вознесенську, Новій Одесі та ін. Основними джерелами забруднення є стічні води цукрових заводів та господарсько-побутові стоки населених пунктів (міська каналізація

Хмельницького, Вінниці та поверхневий стік не каналізованих населених пунктів).

Найбільш забрудненими ділянками річки є Сабаровське водосховище та ділянка нижче м. Хмельницького, де в результаті забруднення органічними речовинами має місце стійке порушення гігієнічних нормативів за показниками органічного забруднення. В результаті «цвітіння» водосховища за останні роки погіршилися органолептичні показники якості води у водоймі.[3]

Вміст нафтопродуктів біля Первомайська складає 0,005 мг/л, що значно нижче, ніж в Дунаї або Дніпрі. Це пояснюється відсутністю регулярного судноплавства і промислових підприємств, що забруднюють Південний Буг. Природною особливістю басейну Південного Бугу є високий вміст солей у воді, порівняно з Дністром та Дніпром. У районі Вінниці середня мінералізація складає 475 мг/л, досягаючи свого максимуму біля Первомайська нижче Гирла Синюхи 716 мг/л. Концентрація забруднюючих речовин загалом в річці Південний Буг порівняно невелика.[4]

Південно-Український енергетичний комплекс є найбільшим водногосподарським та енергетичним об'єктом на річці Південний Буг. Воду використовують для охолодження, після чого зливають назад у річку.

Заходи по санітарній охороні Південного Бугу проводяться в напрямку впорядкування спуску стоків цукрових заводів та міських каналізацій.

Притоки Південного Бугу мають аналогічну санітарну характеристику. Використовуються вони в основному для водопостачання харчових підприємств (в першу чергу цукрових заводів). Забруднення їх характеризується різким сезонним погіршенням санітарного стану в період сахарування і переробки сільськогосподарських продуктів.[1]

Ще однією з найбільш забруднених річок України є Інгулець. Щороку, починаючи з середини 60-х років в нього скидається в середньому 60 млн. м. куб. високо мінералізованих шахтних вод Криворізького залізрудного

басейну. А з Дніпра вода анти рікою по руслу Інгульця протягом 83 км подається до водозабору головної насосної станції Інгулецького магістрального каналу. У зв'язку з дуже високою забрудненістю вод промисловими стоками криворізьких та інгулецьких гірськозбагачувальних комбінатів, одиничні рекреаційні зони відпочинку знаходяться в запустінні.

В середній течії Інгулець забруднений уламками техногенного характеру – зруйнованими автомобільними мостами та греблями. Верхня течія ріки зарегульована греблями. Вода використовується для зрошування та водопостачання. Для вирішення водних проблем Миколаївської та Херсонської областей була побудована Інгулецька зрошувально-обводнювальна система. У зв'язку із забрудненням річкової води промисловими стоками, для водопостачання Кривбасу був побудований канал Дніпро-Інгулець.[2]

Значною притокою Південного Бугу є річка Мертвовід. Її русло в нижній течії зарегульоване Таборівським водосховищем. Вода в Мертвоводі відносно жорстка, забруднена іонами деяких металів – магнію, заліза, натрію, марганцю, а також органічними сполуками. Вузьке та глибоке русло в ХХ ст. було в багатьох місцях перегороджено дамбами, широкі береги річки перетворили на поля. В результаті течія ріки уповільнилась, відбулося замулювання річки, в минулому судноплавне русло Мертвоводу поросло очеретом. Шар мулу місцями досягає 5-7 м, в деяких місцях русло перетворилося на болото, що можна перейти пішки.

Отже, в ході аналізу вищевказаного матеріалу, ми дійшли до висновків, що екологічний стан поверхневих вод Миколаївської області катастрофічний.

Список літератури:

- 1.Вовк В.М., Михайлюк А.В.// Географія, №2(54), «Дослідження динаміки забруднення водних екосистем річки Інгул», 2009.- с.16-19.
2. Гидрохимическая характеристика низовьев рек Днепра и Ингульца. Прогноз режима Каховского водохранилища. – К.: АН, 1954.- 106с.
3. Каганер М.С. Ресурсы поверхностных вод СССР. Т.6. Украина и Молдавия. Вып.1. – Л.:

Гидрометеоздат, 1969.- 884с.

4. Офіційний сайт: Актуально: Якість поверхневих вод www.vcvodhoz.vinnitsa.com

